

KONTROLLSKRIVNING

Kursnummer:	HF0021 Matematik för basår I
Moment:	KS1
Program:	Tekniskt basår
Rättande lärare:	Sara Sebelius & Håkan Strömberg
Examinator:	Niclas Hjelm
Datum:	2017-01-23
Tid:	08:15-10:00
Hjälpmedel:	Formelsamling: ISBN 978-91-27-72279-8 eller ISBN 978-91-27-42245-2 (utan anteckningar). Inga andra formelsamlingar är tillåtna! Miniräknare, penna, radergummi, linjal, gradskiva
Omfattning och betygsgränser:	För godkänd kontrollskrivning krävs 7 poäng. Godkänd kontrollskrivning innebär att 4 poäng på <u>ordinarie tentamen</u> får tillgodoräknas. Till samtliga uppgifter krävs fullständiga lösningar. Lösningarna skall vara tydliga och lätta att följa. Införda beteckningar skall definieras. Uppställda samband skall motiveras. Skriv helst med blyertspenna! Lycka till!

1. Förenkla uttrycket $(3a + 1)^2 - (1 - a)^2$ så långt som möjligt (2p)

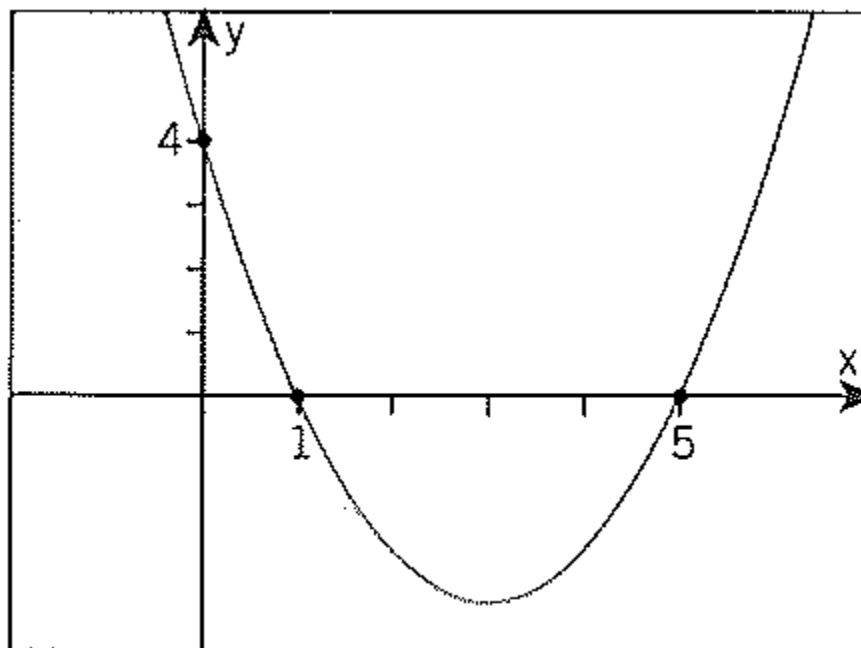
2. Lös ekvationen $x^3 - 2x^2 = 8x$. (2p)

3. Förenkla uttrycket $\frac{\frac{a+1}{a^2-1}}{\frac{a}{1-a}}$ så långt som möjligt (2p)

4. Lös ekvationen $\frac{x^2}{x+1} + 2 = \frac{5}{x+1}$ (2p)

5. Lös ekvationen $\sqrt{x+9} = 3-x$. (2p)

6. Figuren visar grafen till ett andragradspolynom. Polynomets skärningspunkter med koordinataxlarna har markerats. Skriv polynomets faktorform. (2p)

Lösningsförslag

1.

$$(3a+1)^2 - (1-a)^2 = 9a^2 + 6a + 1 - (1 - 2a + a^2) = 9a^2 + 6a + 1 - 1 + 2a - a^2 = \\ \underline{\underline{8a^2 + 8a}} = \underline{\underline{8a(a+1)}}$$

2.

$$x^3 - 2x^2 = 8x \\ x^3 - 2x^2 - 8x = 0 \\ x(x^2 - 2x - 8) = 0 \\ \underline{\underline{x_1 = 0}} \quad \text{eller} \quad x^2 - 2x - 8 = 0 \\ x = 1 \pm \sqrt{1^2 + 8} \\ x = 1 \pm \sqrt{9} \\ x = 1 \pm 3 \\ \underline{\underline{x_2 = -2}} \quad \underline{\underline{x_3 = 4}}$$

3.

$$\frac{\frac{a+1}{a^2-1}}{\frac{a}{1-a}} = \frac{\frac{a+1}{(a+1)(a-1)}}{\frac{a}{1-a}} = \frac{\frac{1}{a-1}}{\frac{a}{1-a}} = \frac{1}{a-1} \cdot \frac{1-a}{a} = \frac{-1(a-1)}{(a-1)a} = \underline{\underline{-\frac{1}{a}}}$$

4.

$$\frac{x^2}{x+1} + 2 = \frac{5}{x+1} \quad x \neq -1 \\ \frac{x^2}{x+1} + \frac{2(x+1)}{x+1} = \frac{5}{x+1} \\ \frac{x^2 + 2x + 2}{x+1} = \frac{5}{x+1} \\ x^2 + 2x + 2 = 5 \\ x^2 + 2x - 3 = 0 \\ x = -1 \pm \sqrt{1^2 + 3} \\ x = -1 \pm 2 \\ \underline{\underline{x = -3}} \quad \underline{\underline{x = 1}}$$

5. Definitionsmängden ges av: $x + 9 \geq 0 \Rightarrow x \geq -9$

$$\begin{aligned}
\sqrt{x+9} &= 3-x \\
(\sqrt{x+9})^2 &= (3-x)^2 \\
x+9 &= 9-6x+x^2 \\
0 &= x^2-7x \\
x(x-7) &= 0 \\
x=0 &\text{ eller } x-7=0 \\
x_1=0 &\quad x_2=7
\end{aligned}$$

Lösningar till rotekvationer måste prövas!

$$\begin{aligned}
x=0: \quad VL &= \sqrt{x+9} = \sqrt{0+9} = 3 \\
HL &= 3-x = 3-0 = 3 \\
VL &= HL
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
x=7: \quad VL &= \sqrt{x+9} = \sqrt{7+9} = \sqrt{16} = 4 \\
HL &= 3-x = 3-7 = -4 \\
VL &\neq HL
\end{aligned}$$

Svar: Ekvationen har en lösning, $x=0$

6. Vi vet att andragradsfunktionen kan skrivas $f(x) = k(x-x_1)(x-x_2)$ där x_1 och x_2 är funktionens nollställen. Funktionen nollställen avläser vi i grafen till 1 och 5. Vi har alltså

$$f(x) = k(x-1)(x-5)$$

Vi avläser i grafen även att $f(0) = 4$, detta villkor gör att vi kan bestämma k .

$$\begin{aligned}
f(0) &= 4 \Rightarrow \\
k \cdot (0-1) \cdot (0-5) &= 4 \\
5k &= 4 \\
k &= \frac{4}{5}
\end{aligned}$$

Svar: $f(x) = \frac{4}{5}(x-1)(x-5)$

Rättningsmall

Generella riktlinjer för tentamensrättning

Varje beräkningsfel (<i>Därefter fortsatt rättning enligt nya förutsättningar</i>)	-1 poäng
Beräkningsfel; allvarliga och/eller leder till förenkling	-2 poäng eller mer
Prövning istället för generell metod	- samtliga poäng
Felaktiga antaganden/ansatser	- samtliga poäng
Lösning svår att följa och/eller <u>Svaret</u> framgår inte tydligt	-1 poäng eller mer
Om '=' saknas (t.ex. '=>' används istället)	-1 poäng/tenta
Om '=' används felaktigt (t.ex. istället för '=>')	-1 poäng/tenta
<u>Teoretiska uppgifter:</u>	
Avrundade svar	-1 poäng/tenta
<u>Tillämpade uppgifter:</u>	
Enhet saknas/fel	-1 poäng/tenta
Avrundningar i delberäkningar som ger fel svar	-1 poäng/tenta
Svar med felaktigt antal värdesiffror (± 1 värdesiffra ok)	-1 poäng/tenta

Riktlinjer för specifika uppgifter

1. Korrekt användning av kvadreringsregel i båda fallen	+1p
2. Varje saknad lösning	-1p
3. Ofullständigt förenklat	-1p
4. Anger inte definitionsmängden	-0p
5. Prövar inte lösningarna / Formellt felaktig prövning	-1p
Anger inte definitionsmängden	-0p
6. Felaktig användning av faktorsatsen	-2p
Otydlig koppling mellan polynomets nollställen och faktorer	-0p (denna gång)
k saknas / fel värde på k	-1p